

A létesítmény színházterme hagyományos helyszíne volt a baranyai honvédbálnak

Könyvheti sokadalom a Fegyveres Erők Klubja dísztermében 1984-ben

Fotók: Laufer László

Jóteknokodtak, de a fiatalok oktatásából is kivették a részüket a katonák

Széchenyi fia is tagja volt az egykori pécsi tisztí kaszinónak

Megmenekült a pusztulástól Pécs egyik emblematikus épülete, a tisztí kaszinó (Fegyveres Erők Klubja), amely néhány éven belül a tehetségneveléséről híres Mathias Corvinus Collegium Alapítvány (MCC) oktatási központja lesz. A tervek szerint az épületben könyvbemutatókat, konferenciákat is tartanak majd, a pécsiek számára is izgalmas programok lehetnek a megújult helyen.

PÉCS A megmentett tisztí kaszinó épülete csodás múltra tekint vissza. A legnagyobb magyar, Széchenyi István biztatására nyitotta meg kapuit. A korabeli lapokból tudni lehet, hogy 1838-ban Nyers János ügyvéd gyűjtötte egybe a város „legelőkelőbb elemeit” s megalakították a pécsi tisztí kaszinót. Az első összejöveteleket Sütkey János házában tartották, egészen 1839 januárjáig, amikor is 10 ezer pengő forintért megvették és 3200 pengő forintért felújították a Király utcai épületet, amelyet 1839. augusztus 12-én avattak fel.

Egy évvel később, a Hazai és Külföldi Tudósítások című lapban a tisztí kaszinó ars poeticáját is megfogalmazták: „Ezen egyesület a végezt állott össze, hogy tagjai egy közös gyűlöhelyen a barátságos közeledésnek, finomabb társalkodásnak, jobb ízlésű időtöltésnek és műveltebb mulatásnak kelmeit kényelmesen és háborítatlanul élvezhessék.”

1840-ban a magyar színjátszás pártfogásába kezdtek, 1845-ben pedig a Jelenkor című lap számolt be arról, hogy augusztus 10-én „ismerkedési est lesz a tisztí kaszinóban”, ahol „harmoniazene leendő tánc nélkül.”

A Honderű írta meg 1847-ben, hogy a könyvelés szerint a pécsi tisztí kaszinónak 372 tagja volt. Ebben az évben jelent meg egy felhívás is a Pesti Hírlapban, amely szerint a „pécsi nemzeti casino, saját házába, kedvező feltételek mellett, szerződésileg vendéglőt szándékozik fogadni.” A kaszinóban a táncestek és énekestek mellett természetesen kártyajáték is folyt.

A Mathias Corvinus Collegium gondozásában vár megújulására a sétálóutca ikonikus épülete (portré: Széchenyi Béla)

A tisztí kaszinó tagjai nem csak rendszeresen jóteknokodtak, hanem a fiatalok oktatására és a történelmi tudásuk ápolására is törekedtek. Ennek jegyében 1859-ben Széchenyi István emléket megörökítendő, négy aranyból álló, évenkénti jutalmat tűztek ki. Az írói pályázatot a pécsi iskolások számára írták ki hosszú évtizedeken keresztül.

1860-ban a pécsi tisztí kaszinó tagjává fogadta Széchenyi Bélát, Széchenyi István fiát, a híres földrajztudóst és utazót. A legnagyobb magyarnak három gyermeke volt, Béla a legidősebb, Ödön, aki a budai várnál a sikló építkezését megálmodta, s mellette a tűzoltóság is megszervezte. A harma-

dik Széchenyi gyermek, Júlianna csupán néhány napot élt a megszületése után.

De visszatérve Széchenyi Bélához. Elfogadta a felkérést és levelet is írt a kaszinónak, amelyben többek között ezt írta: „Bensőmben azon erős meggyőződés él, hogy már nem messze azon idő, hol Széchenyi István szavait Magyarországon les, avval fogjuk fölcserélni: Magyarországon van. A mélyen tisztelt Casino Egyesület legkisebb szolgája: Gr. Széchenyi Béla.”

1886-ban írták meg a lapok, hogy a kaszinó a nyár folyamán 12 szerdán táncmulat-

ságot tart, 1891-ben pedig így fogalmaztak, az eseményen „Pécs város intelligenciája teljes számban jelent meg.”

1893-ban írtak ki pályázatot az új kaszinó épületére, a hirdetésben a Pécsi Naplóban is megjelent: „A pécsi nemzeti kaszinó egyesület 1893. október hó 29-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozata folytán pályázat hirdettek a pécsi nemzeti kaszinó Péccet telken lehetőleg 70.000 forint költségen belül emelendő.”

1894-ben Kossuth Lajos halála a kaszinó tagjait is megrendítette, egy hatalmas koszorút is készítették és el is vitték a budapesti temetésre.

Az új kaszinót 1895-ben kezdték el építeni, a lapok megírták, hogy az alapozásnál izgalmas, középkori leletekre bukkantak, pontosabban több török korszót találtak. Végül 1896. május 11-én adták át a ma is látható, de időközben leromlott épületet.

1897-ben, már az új tisztí kaszinó épületében egy bűntény is történt. Renglovics János, a vendéglő tulajdonosának ugyanis feltűnt, hogy valaki megpróbálta felfeszíteni a páncélszekrényt, miután az álkulcs beletörtött. Hamarjában meg is találta a tettest, mint kiderült, a „borfiú”, Gócsár Sándor próbálta kirabolni

az új tisztí kaszinó épületében egy bűntény is történt. Renglovics János, a vendéglő tulajdonosának ugyanis feltűnt, hogy valaki megpróbálta felfeszíteni a páncélszekrényt, miután az álkulcs beletörtött. Hamarjában meg is találta a tettest, mint kiderült, a „borfiú”, Gócsár Sándor próbálta kirabolni

Az épület földszintjén fogadta vendégeit a presszó (1989)

A hangulatos kerthelyiség a Király és a Mária utca közötti udvarban

a vendéglőt. Természetesen a rendőrségen kötött ki.

1900-ban egy jubileummal került be a lapokba a tisztí kaszinó. Még három évvel korábban, 1897. február elsejétől kezdtek számolni, hogy hány fekete-kávé fogy a kaszinóban. Három év és két hónap alatt értek el az ötvenezredikhez, amelyet a hírek szerint dr. Nemes Vilmos ügyvéd kért ki.

Széchenyi István fia után Kossuth Lajos fia is kapcsolatba lépett a tisztí kaszinóval, hiszen a kaszinó szorgalmazására 1908-ban Kossuth-szobrot avattak a városban, az ünnepségre pedig Kossuth Ferenc is hivatalos volt, majd az azt követő ebédre is.

1914-ben a kaszinó nem csak pénzzel támogatta a helyi vöröskeresztes kórházat, de fel is ajánlotta, hogy átad helyiségeket a sebesültek ápolására. Több hősi halottja is volt a kaszinó tagságának, mint például 1915-ben Belányi Leó, aki az északi harctéren esett el, Péter László, a kaszinó házfelügyelője is a fronton halt meg.

1921-ben a kommunizmus beverték a kaszinó ablakait, ám ekkor nem került veszélybe a működése, a II. világháború után viszont ideológiai okokból megszüntették. Az épületben a világháború után volt művelődési ház, egy ideig a Kommunista Ifjúsági Szövetség tulajdonát képezte, aztán helyi önkormányzat klubként is működött (Fegyveres Erők Klubja). Ezért nevezi még ma is sok pécsi FEK-nek a tisztí kaszinó egykori épületét. Működött étterem is az épületben, még most is olvasható a homlokzaton a „Belvárosi étterem” felirat. Most már viszont hosszú évek óta üresen áll, párkányát galambok lakják, az idő pedig kikezdte a történelmileg is jelentős épületet a Pécsi Nemzeti Színházzal szemközt oldalon.

A Király utcát megszakító tér és a Mária utca közötti ingatlanegyüttes visszakaphatja régi fényét. A Mathias Corvinus Collegium tervei alapján nem csak az épület újulhat meg, hanem étellel is megtelik. Nem mellékesen a tisztí kaszinóhoz méltó módon, a tehetségnevelés pécsi bázisa lesz.

Forrás: Mathias Corvinus Collegium